

EDINOST

Posamezna številka za Trst in okolice 20 vin., zunaj 20 vin.
Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 vin.; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov mm po 50 v., oglasi v tekstu lista do 5 vrst 30 K, vsaka nadaljna vrsta 3 K. Mali oglasi po 8 vin. beseda, najmanj pa 80 vin. Oglase sprejema in seretni oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi „Edinosti“. Uprava in seretni oddelček se nahajata v ulici sv. Frančiška As. 20. — Poštnošte. račun 841.602.

Mirovna konferenca.

Vprašanje plebiscita.

Pariški list »Petit Parisien« je pisal te dni, da je vlada države Hrvatov, Slovencev in Srbov predložila, naj bi se teritorialni spori med to državo na eni in Italijo in Rumunsko na drugi strani rešili s plebiscitom. Proti tej misli ministra in delegata na mirovni konferenci Vesniča se obrača znani publicist Malagodi, v rimski »Tribuna« z vso odločnostjo. Označa jo kot nov jugoslovanski maneuver proti pravici in aspiracijam Italije potem, ko sta se predloga razsodišče in razgovor izjavila. Naglašja, da je misel plebiscita vrhovno vodstvo konference odklonilo že od prvega začetka. Plebiscit ne more biti odločilen, ker je njegova veljavnost dvomljive vrednosti. Posebno se obrača Malagodi tudi proti trditvi Vesniča, da so teritorialni spori na Jadranu spori med prijateljskimi in zaveznimi narodi. Italija, da je pač prijateljica Srbije, ne more pa biti prijateljica tudi Hrvatov in Slovencev, ki so se do zadnjega hipa borili proti Italiji. Zahteva, da bi Italija svoje probleme podredila razsodišču, ali plebiscitu, da bi se o svojih pravicah prerekala s Hrvati in Slovenci, bi ustanovila absurdno načelo. Malagodi opozarja namreč na imetno delo, ki je je izvajala Avstro-Ogrska s pomočjo Hrvatov in Slovencev, da bi se oslabila italijanska narodnost na spornih ozemljih. Sedaj bi se hoteli Hrvati in Slovenci okoristiti na tem delovanju Avstro-Ogrske. Ta zahteva po — plebiscitu — potrja vnovič, da so Hrvati in Slovenci dediči avstrijskega imperijalizma proti Italiji. Zato jih smatra ta poslednja za svoje sovražnike. Zmaga Italije je zmaga tudi proti njim. Srbija pa naj bi se opominjala, da brez zmage Italije ne le da ne bi bila mogla ujediniti Hrvatov in Slovencev v novo narodno življenje, marveč bi bila ona sama postala del države Habsburgov.

»Tribuna« označa v isti številki Jugoslovane kot hidro: ima preveč glav na razpolago. Sedaj je pokazala s svojo zahtevo po plebiscitu novo glavo. To da ni nič drugega, nego nov poizkus od strani sovražnikov, da bi se vrnili na konferenco in jo razdejali.

Salandra se je povrnil iz Pariza, ker mu pariški zrak ne prija.

Iz Rima se poroča 8.: Včeraj se je Salandra vrnil iz Pariza. Nekemu časnikarju, ki ga je povpraševal po vzrokih njegovega odhoda iz Pariza, je odgovoril, da je odšel iz Pariza, ker pariška klima ne prija njegovemu zdravju. Zdravnik mu je nasetoval, naj na vsak način zapusti Pariz.

Nemčija zahteva plebiscit na Alzaškem in Loreni.

Poročevalec lista Journal de Geneve se je pogovarjal z ministrom Davidom, ki je rekel: »Izgubili smo bitko in sprejeli Wilsonova načela ter prišli do prepričanja, da se bi nam moglo Alzacijo in Loreno vzeti. Mislimo pa, da bi te dve deželi mogli izbirati med Francijo, Nemčijo in samostatnostjo. Samo na tak način bo

to vprašanje popolnoma rešeno.« Tudaj Haase je za plebiscit. Aneksija bi bila napaka, ali če se Nemčija prikloni, da se kratkoma odpove vsaki pravici na te dežele, bi to bila politična neumnost, ki bi podpirala nemške maščevalne ideje. Haase je prepričan, da bo plebiscit, v prid njegovi zemlji.

Konferenca v Parizu hoče oskrbeti Nemško Avstrijo s premogom in živili.

Iz Curliha poročajo 8.: Neki poročevalec »Wiener Tagblatta« je govoril z generalom Smutsom, ki je pred kratkim prišel na Dunaj. General pravi, da smatra konferenca oskrbo Nemške Avstrije s premogom in živili za zelo nujen problem. Konferenca ima najboljšo nameno da ublaži sedanje težave nemškoavstrijske republike.

Vzhodna meja Poljske.

Iz Pariza javljajo dne 8. t. m.: Subkomite za politične stvari je na povsem provizoričen način določil vzhodno mejo Poljske, pridržujoč si litvanska vprašanja.

Narodne pravice Turčije.

Iz Carigrada javljajo dne 8. t. m.: Turška komisija je dovršila besedilo poročila za obrambo narodnih pravic Turčije pred mirovno konferenco. To poročilo da se skoro predloži zaveznikiškim komisarjem.

Reške vprašanje.

»Messaggero« iz Rima piše: Po zadnji vesti naglašja ameriška opozicija, da se ne more Reka enostavno odstopiti Italiji. Wilson predlaga, naj se Reka proglasi za svobodno mesto, in se zdi, da ga bodo tudi Angleži podpirali. Italijanski zastopniki bodo napeli vse sile, da pripade Reka Italiji.

Kitajsko zahtevo na mirovni konferenci.

Iz Pariza se poroča 7.: Kitajska republikanska vlada je brzojavila svojim zastopnikom v Pariz, naj zahtevajo vrnjenje 21 japonskih zahtev ter japonskih paktov s Kijo, ki se nikakor ne strinjajo z Wilsonovimi idejami, in ki jih je Japonska leta 1915. vsilila Kitajski.

IZ RUSIJE.

Boljševiki zasedli Odeso?

Brzojavka iz Moskve dne 7. t. m. sporoča, da zadnje brzojavke iz Kijeva javljajo, da so ukrajinske sovjetske čete zavzele Odeso. Vest pa ni še ofiočeno potrjena.

Bivši vojni minister Verskovsky se da na razpolago sovjetski vladi.

Iz Pariza se poroča, 8.: Radiogram sovjetske vlade od 2. aprila pravi, da je general Verskovsky, bivši vojni minister v kabinetu Kerensky, ponudil svojo službo vladi narodnih komisarjev, ki mu je poverila neko mesto v generalnem vojnem štabu v Petrogradu.

Rakovski predsednik sovjetske vlade.

Iz Londona se poroča 8.: »Times« ima iz Helsingfors: Sovjetska vlada bo prenesla svoj sedež iz Charkova v Kijev. Rakovski je imenovan za vladnega predsednika.

In resne umetnine. Strindberg, Ibsen, Schönherr so — poleg drugih — imena, ki so šla čez oder večjih in pomembnejših gledališč kot je naše. Oswald Alwing v »Strahovilu«, ritmister v »Očetu« in Kremen v »Zemlji« so vloge, napisane tudi za estetično izobraženo občinstvo, ki ga imamo mi v Trstu še malo. In zdaj se zdi, kakor da se je nekemu stožilo po — bogvečem! Komu pa tiči Cankar tako globoko v želodec, da ga ne more prebaviti, če vidi samo na sporedu »Lepo Vido«? Bodisi, povejmo resnico! »Lepa Vida« je lirčna drama. V njej ni dramatičnega elementa realnega življenja, ki je doma v Strindbergovem »Očetu«, in tudi ni v njej sceničnih efektov, ki jih ima »Tajfun«. Simbolična drama je pač. Toda simbolist ni bil samo Cankar, simbolist je bil tudi Maeterlinck, in tudi Ibsenov genij je ponekod zapadel simbolizmu. Pa so li radi tega teh avtorjev drame manjvredne in nezanimive? Ker niso popolnoma jasne? Dobro, razmisli! In ne pozabite, da je samo razmišljanje in študij pot do resnične kulture. Z »Desetim bratom«, z »Rokovnjači«, s »Cigani-baroni« in z »Valčkovim čarom« ne dosežemo nikoli resnične kulture! »Deseti brate« in »Rokovnjači« spadata kot dramatični deli v register zabave in amuziranja za kmeta z dežele; »Cigan-baroni« in »Valčkov čar« pa sta magična, ki vlečeta zame narči kolon želja, čez strmine po

DOGODKI V NEMČIJI.

Manifest sovjetske republike.

Iz Curliha javljajo: Republika svetov na Bavarskem je dovršena stvar. Delavski, vojaški in kmetijski sveti so soglasno proglasili republiko. Izdani proglas pravi, da diktaturi proletarijata je namen, udeležiti pravi socializem, v kateri bo vsakdo, ki dela, deležen javnega življenja. Neplodna ustvaritev buržoazijske dobe je razdejana. Zaupniki, ki bodo stali svetom ob strani, bodo močje s tendencami socializma in komunizma. Tehnična sposobnost birokracije, srednji in podrejeni uradniki so pozvani, da sodelujejo na ustvarjanju nove Bavarske. Časopisje bo socializirano. V obrambo sovjetske republike proti reakcionarnim poizkusom v tu- in inozemstvu se nemudoma ustanovi rdeča vojska. Revolucionarno sodišče bo kaznovalo vsak poizkus proti republiki. Bavarska sovjetska republika sledi izgledu naroda ruskega in ogrskega, začne takoj z bratskimi pogajanjmi s tema narodoma, odklanja pa vsako sodelovanje z vlado Ebert-Scheidemann-Noske-Erzberger, ker ti zasledujejo pod zastavo socialistične republike imperijalistične, kapitalistične in militaristične namere stare nemške države, pogubivše se v sramoti. Manifest se obrača do bratov vse Nemčije, naj postopajo istotako. Sovjetska bavarska republika pozdravlja vse proletarce, ki se bore za svobodo, pravičnost in za revolucionarni socializem na Vitemberskem, v kotlini Ruire in po vsem svetu.

Ljudski komisarji.

Minolega ponedeljka so se vršila v Monakovem po proglasenju sovjetske republike na javnih trgih zborovanja, ki se jih je udeležilo mnogo oseb. V noči od nedelje na ponedeljek so se sestali vojaški sveti z onimi stranke komunistov in socialistične stranke ter so sklenili proglasitev sovjetske republike. Dosežen je bil sporazum glede imenovanja začasnih ljudskih komisarjev.

Komisija entente mora ostaviti Monakovo.

Brzojavka iz Monakova v »Frankfurter Zig.« javlja, da je komisija entente za aprovizacijo Bavarske dobila obvestilo, da mora ostaviti Monakovo, če se proglasi sovjetska republika.

Nemška vlada proti bavarski sovjetski republiki.

Svicaški listi doznajajo iz Weimarja, da so v seji ministrstva glavarji strank izjavili, da nikdar ne priznajo bavarske sovjetske republike v okviru države. Neposredna posledica tega stanja stvari je popolno gospodarsko osamljenje Bavarske.

Poizkus upora v Magdeburgu.

Iz Berolina javljajo: Vsled poizkusov za upor v Magdeburgu je bilo izvršenih več aretacij. Med drugimi so zaprli tudi neodvisnega socialista Brandesa. Izvrševalni odbor v Berolinu je prijavil Noske-u, da bodo magdeburški delavci stavkali, dokler ne bo Brandes izpuščen. Noske je odgovoril, da stvar mora iti svojo pot.

Splošna stavka v Düsseldorfu.

Poročajo iz Berolina, da je komisija splošne stavke v Düsseldorfu odločila z 16 glasovi proti 6 proglasiti prihodnjo nedeljo opoldne splošno stavko.

Bernstein bo nemški poslanik v Londonu.

Iz Curliha poročajo: »Lokal Anzeiger« piše, da je nemška vlada določila Edvarda Bernsteina za nemškega poslanika v Londonu, čam bo mir podpisal.

IZ OGRSKE.

Bivši ogrski minister obsojen na smrt.

Z Dunaja: »Reichsposti« javljajo iz Budimpešte, da so komunisti zaprli več duhovnikov

PODLISTEK.

STANO KOSOVEL:

Beseda o gledališču.

Osební prepri so mi bili vedno mērilo omejenosti, anonimna pisma pa so dejanje, ki označuje razkroj človeka in ga ponižuje do tiste najnižkotnejše lastnosti, kateri pravimo podlost. Ker vidim, da se okoli teh dveh, kulturnega človeka nevednih pojavov suče celo vprašanje našega gledališča, si lastim pravico do kritike in v imenu njene objektivnosti naj bo izrečena ta beseda.

Za nas je načelne važnosti eksistenčno vprašanje gledališča. Pravico do življenja pa rada poleg kulturne potrebe finančna moč. Jaz ne poznam njenih natančnih števk, od prijateljev pa čujem, da so denarne razmere prav dobre in zadovoljive. Če je res tako, potem, njsim, bi morali vse tiste očitke, ki merijo na vodstvo gledališča prihraniti zase. Naj me nihče ne ume kot ni potreba! Ne čutim se poklicanega, da branim gledališkega ravnanja, kajti M. Skrbinek ne potrebuje moje in drugih obrambe že radi svojega umetniškega hotenja. Kaj je, in kaj zmore, nam je dokazal v desetletni izbiri repertoarja in v njeni izvedbi. Polg neaterjih, razmešam uklanjajočih se izstopov, smo imeli na odru dobre

kvarjenosti kotrljajoče se meščansko mladunče v kabaret. Kulture pa ne doseže nihče, ne kmet z jezele pri »Legionarjih«, ne po perversnosti hlepečí meščan pri »Jesenskih manevrih«. Kultura doseže le oni, ki na hodi v fraku in cilindru na plese, temveč oni, ki hodi z žigom demokracije v opero in dramo. Opere pa mi nimamo. Preostaja nam torej drama. In najsí je drama tudi desetkrat lirčna in simbolična, iz nje se utegne nekaj naučiti vsakdo, ki hrepeni po pravi izobrazbi, in li s pridom sledi.

Bili so časi, ko je tudi na našem odru uspevala perversna opereta in neslana burka. Toda časi, ko so se — ne pevel, ne igralci, pač pa klovni in pokveke — pretvarjali po odru (naj se nihče ne čuti prizadetega!), so prešli. Leon Dragutinović in njegova maskeradna kompanija so nas zapustili. Najprej so šli — umetnosti so že tako malo zmogli — za tistim geslom: denar je glavna stvar. Stvarna konsekvencia tega gesla je bila, da je postalo gledališče — kabaret. Prostori so bili za časa operete polni, toda pri »Ivanu Turazlerju« si mogel seštetí posetnike gledališča na prste. Gledališče je bilo takrat naša prava sramota. In vžle vsej opereti smo doživeli na koncu — polom.

Po polni volni. Premor je trajal več let. Na književnem trgu so bile knjige redke kakor nam takrat

in stoinšestdeset odličnih oseb prejšnjega režima. Bivši minister Szterenyi je obsojen na smrt.

Ententna diplomatska pogajanja s komunistično republiko.

Iz Curiha poročajo 8.: Bela Khun je v pogovoru z nekimi časniki o pogajanjih z generalom Smutsom izjavil, da je ententa potom Smutsa stopila prvič po premirju v diplomatska in ne vojaška pogajanja. To znači, da se proletarijatova diktatura smatra kot prva trda moč po porazu imperijalistične armade. Pogajanja so bila, pravi Khun, pristrana, in upati je, da nima ententa sovražnih namenov. Smuts je blazohotno sprejel predlog, naj bi se države bivše avstroogrške monarhije sešle v Pragi ali na Dunaju h konferenci vzporedni s pariško, tor naj bi določile meje med raznimi deželami. Taka konferenca bi razorožila šovinistične (zagrizene) in imperijalistične stranke. Khun je po navljajal, da svetska republika ne stoji na stabilšču teritorialne integritete. Pogajanja z generalom Smutsom še niso zaključena.

»Messaggero« prinaša brzjav italijanskega proletarijata ogrski svetiki republiki, ki pozdravlja z istim navdušenjem ustanovitev ogrske svetske republike, s katerim je pozdravljajl proglašenje ruske svetske republike. Protestira proti vsakemu vmešavanju Zaveznikov v ogrska in ruska vprašanja in je pripravljen, da jim se vpre z vsemi parlamentarnimi in neparlamentarnimi sredstvi. Podpisani so Morgari in Schweide. Prvi je član ital. parlamenta in reprezentant ital. socijal. stranke, a drugi je reprezentant ital. socijalistične delavske mladine.

Vesti o umoru Bele Khuna ne odgovarjajo resnici.

Iz Curiha poročajo 7. t. m.: »Frankfurter Nachrichten« dementirajo vest o umoru Bele Khun, ali javljajo, da bodo nekateri ministri gotovo demisijsirali.

Vzpostavljnje prometa po bagdaski železnici.

Iz Pariza se poroča 8.: Radio je dobil iz Kaira vest, da je vzpostavljen promet po bagdaski železnici. Železnica že gre čez tavrške gore, in vlaki iz Haider Pascià vozijo sedaj do Nasibina, 150 km od Mosula. V Mezopotamiji se živo dela na podaljšanju proge do perzijskega zaliva. Z mosulske strani je proga že narejena do Tekriti.

Na Španskem je vpeljeno osemurno delo.

Iz Madrida se poroča 8.: »Gazzetta« priobčuje kraljevi dekret, da se v stavbeni industriji vpelje po celem Španskem osemurno delo. Tudi plače se bodo, pravi dekret, uredile na podstavi predlogov mešane delavsko-gospodarske komisije, čim ta konča svoje delo.

Francoska mislja na Dunaju.

Iz Bazileja poročajo 8.: Iz Dunaja javljajo, da sta dospela na Dunaj francoski general Hallier in Donals, bivši francoski poslanik na Dunaju.

V Kairu že zopet mir.

Iz Kaira poročajo 7.: V okolici Asslonta je 12 proizvedovalnih čet, ki so delovale v spodnjem Egiptu pod poveljstvom generala Hudiestona, vzpostavilo mir in red.

Zanimiva Izjava.

Slučajno nam je prišel v roke v Buenos Airesu izhajajoči list »L'Italia del Popolo« in sicer številka od 8. februarja t. l. List objavlja na uvodnem mestu uradno izjavo italijan-

skega vrhovnega poveljstva, podano 7. februarja t. l., katere doslej še nismo zasledili v nobenem italijanskem listu iz kraljestva in ki tudi ni bila objavljena v nobenem listu, izhajajočem v zasedenem ozemlju. Poročilo pravi:

»Vrhovno poveljništvo italijanske vojske, 7. februarja. — Tiskovni urad glavnega stana vrhovnega poveljništva italijanskih čet v premirnem ozemlju je izdal danes (7. februarja 1919) uradno sporočilo v odgovor na krive obtožbe, ki jih razširjajo jugoslovanske in jugoslovansko-filške agencije in listi proti Italiji.

Sporočilo vrhovnega poveljništva, ki je podpisano po podnačelniku generalnega štaba, generalnem majorju Badogliu, se pričinja z izjavo, da je popolnoma kriva brezlična brzjavka, odpotislana 1. t. m. po ljubljanski postaji, po kateri naj bi bile italijanske oblasti odstavile vse slovanske funkcionarje v Gorici. Odstavljen je bil en sam podrejen funkcionar, ker je vodil kar najsirovitejši boj proti okupacijskim četam in je bil ta ukrep potreben v izogib večje škode.

Vsi ostali slovanski funkcionarji gorške uprave ostajajo na svojih mestih ter točno in nepriskrajšano prejemajo svoje plače; seveda pa ti uradniki poslujejo pod neposrednim nadzorstvom italijanskih vojaških in civilnih oblasti.

Vrhovno poveljništvo nato odločno zanika, da bi se bile žalile slovenske zastave, ki so plapolale na nekaterih poslopih v Gorici in drugih mestih odrešenega ozemlja: italijanske oblasti so prepovedale samo uporabo zastav sovražnih držav: avstro-ogrsko, nemško, bolgarsko in turško.

In ravno tako je z napisi trgovin: vrhovno poveljništvo je dalo nemške napise nadomestiti z italijanskimi, toda slovenski napisi so se ohranili v polni meri.

Poleg tega so slovenski meščanje, ki so mogli dokazati, da so pred letom 1914, bivali v Gorici, dobili dovoljenje za nadaljno bivanje v mestu. Samo dvajset oseb, večinoma Nemcev, je bilo pozvanih, da odidejo, ker niso imele niti interesov niti stalnega bivališča v Gorici pred vojno. Naravno je bil tem osebam na razpolago ves potreben čas, da uredijo svoje posle, in italijanske vojaške oblasti so jim dovolile za zapustitev mesta vse olajšave, strinjajoče se z dejanskim položajem. To se je moralo ukreniti, da se prepreči umetno priseljevanje, organizirano z jugoslovanskih strani iz lahko umljivih razlogov.

Druga brezlična brzjavka ljubljanske brezlične brzjavne postaje in brzjavka, odpotislana iz Zagreba švicarskim listom, ste pred kratkim dolžili naše čete, da so zagrešale nasilja proti slovanskemu prebivalstvu v zasedenem ozemlju. Zopet laž. Sporočilo vrhovnega poveljništva zanika kar najodločneje vsakotero nasilje ali čine plenitve s strani naših čet, ki se vedejo, kakor priznava slovansko in nemško prebivalstvo samo, vljudno napram vsemu prebivalstvu brez razlike narodnosti.

Predmeti zasebne lastnine so se vedno puščali v posesti njihovih lastnikov, izvzemši one, za katere se je izpoznalo, da pripadajo avstro-ogrski armadi in so bili ukradeni tekom umika sovražnih čet, ali ki so bili naša last in so bili odneseni iz zasedenih ozemelj tekom invazije leta 1917.

Vrhovno poveljništvo tudi odločno zanika,

čin, kot je bila kulturni čin uprizoritev »Očeta«, »Strahov« ali »Zemlje«. In kar se tiče novega repertoarja, ki nam ga ravnatelj Skrbnišek obeta? Ali ni lep? Lep in dober po svoji vsebini in svojem namenu? Odgovorite, kar vam drago, resnica stoji: umetniški je, in poleg tega pretežno — slovenski.

Človek ni vreden, da bi spoznal druge, dokler ni spoznal sebe. In mi se gotovo še ne poznamo! Znanec mi je rekel pred leti: jaz hodim v tuja gledališča le radi tega, ker nimamo slovenske drame. Nimamo je? Mož jih predvsem ni bral, toda še manj jih je videl. »Na repertoarju so itak sama tuja imena«, se je opravičeval. Tu smo torej! Kdo je bil kriv tega naziranja? Naše knjižnice, ker dram niso imele; mož sam, ki se ni potrudil do knjižne, in predvsem tisti, ki so imeli v rokah režijo in vodstvo gledališča in so raje dajali tuje neslanosti kot dobre domače produkte.

Imamo jo, imamo slovensko dramo! Sicer je še mlada in nepopolna — toda kakšne so pač drame drugod? — ali K. Istan in Kraigher sta moža, ki kažeta naprej. In onadva sta še pri življenju Cankar je šel, a za njim je ostala mladina. In pred njo stoji še življenje in — drama. Toda, poprej moramo izvedeti, kdo smo, treba je videti, kaj imamo! In uvod v to spoznanje bodi za nas oni slovenski cikel, ki ga otvarja Skrbnišek z »Lepo Vido«.

da bi naše čete živele od zalog zasedenega ozemlja. Okupacijska vojska je preskrbljena z italijanskimi živili; vsa živila, ki so pripadala avstro-ogrski armadi in jih je mogla italijanska vojaška intendantca dobiti, so se nepristransko razdelila prebivalstvu. Ne samo; iz Italije so bile poslani velike množine živil za prehrano prebivalstva. Razdeljevanje se je vršilo in se vrši brez ozira na narodnost obdarovanca.

Ni res, da bi se bile zgradile na podlagi premirne pogodbe železniške proge onstran zasedenega ozemlja. Tudi ni res, da bi naši gradili utrdbe ob zasedbeni črti. Naši vojaki so zgradili samo nekoliko začasnih utrdbe na onih točkah, kjer so ta ukrep zahtevale nujne potrebe stražne službe.

Končno zanika vrhovno poveljništvo vest, da Italija ne dovoljuje pošiljanja pism Slovanom, ki bivajo v ozemlju, zasedenem po naših četah, in priporočila, da se je pred kratkim javil ob premirni črti srbski podčastnik, jugoslovanski kurir, in izročil več vreč zasebnih pism, katere so se sprejele in odpotislale divizijskemu poveljništvu, da jih pregleda cenzura.

Dobrohotna beseda Slovenem in Hrvatom v pojasnilo.

Pod tem naslovom smo prejeli od češke strani strani članek, ki ga pa radi sedanjih cenzurnih razmer ne moremo priobčiti v polnem obsegu. Moremo pokati nekoliko fragmentov in na čitateljih se, da pogodiijo vez med njimi. Torej le nekoliko momentov iz izvajanj, ki bi bile deležne polne pozornosti od strani slovenske javnosti. Članek se bavi namreč z očitaji, ki se oglašajo od slovenske in hrvatske strani na račun sedanje češke politike. Da čujemo:

Ni ga drugega naroda slovanskega, ki bi bil tako brezpogojno vdan misli slovanske vzajemnosti, kakor je češki. Odkar se je ta narod dvignil k lastnemu narodnemu življenju — bilo je to že v srednjem veku, v husitski dobi — se ni ta narod niti za trenotek izneveril tej misli. Vselej se je češki narod boril in žrtvoval za ideale svobode in človeštva. V tej zavesti se morejo primerjati z njim le Srbi. Tako je tudi sedaj in bo v bodoče. Če je kak posameznik drugačnega mnenja, je brez vsakega vpliva na javno mnenje.

V prvi vrsti je tu predsednik češko-slovaške republike Masaryk: mož, ki ga zgodbina postavi med najboljše sinove češkega naroda. Tudi proti njemu se obračajo očitaji. Dotičniki pa pozabljajo, da je bil Masaryk duševni oče uveljavljenih hrvatsko-srbske koalicije in da si je pridobil neveljavnih zaslug povodom Frickovskega procesa. Ta mož se je na svojem povratku v domovino ustavil v Rimu, da je pospešoval Jugoslovanom v prilog. Zato občeti vtak Čehi sumničenje njegovega političnega značaja kot osebnostne žalitev.

Posamezni češki politiki dvomijo na doseljivosti nekaterih jugoslovanskih zahtev.

Ki to je izrekel morda kateri čeških politikov o trihah Jugoslovanom, ni smeli smatrati kot izraz sovraštva.

Mednarodni položaj Čehov je sicer ugoden, ali vendar ni brez velikih težkoč... Italijani spadata ententi, kamor spadajo tudi Čehi — javno od minullega poletja, z duhom od pričetka vojne... Tudi v Italiji so imeli Čehi del svoje izvenavstrijske vojske. V tej legiji so bili podrejeni častniki Čehi, viši pa so bili Italijani in vrhovni poveljnik in organizator jej je bil general Piccione. Po končani vojni se je legija povrnila v domovino in žnjo so šli seveda častniki in vrhovni poveljnik. Čete so izvrstno disciplinirane in bogato preokrblijene z živili od strani italijanske vlade, česar izstradana Češka ne bi bila zmogla. Te čete so storile češko-slovaški državi neprecenljive usluzbe, posebno takoj po povratku v domovino. Ali naj sedaj država odpravi te častnike le zato, ker so italijanske narodnosti?...

Če bi slovensko-hrvatska javnost čitala češke liste, bi drugače sodila in ne bi očitala češkemu narodu sovraštva proti Jugoslovanom. Močno pa bi se varali, če bi Jugoslovani pričakovali rešitve od tega, da bi sosedova hiša gorela. Računati pa smejo na pravičnost slojev, ki se le čutijo del italijanskega naroda, a žele umerjene politike... Zato ne sme biti med Jugoslovani sovraštva proti vsemu, kar je italijansko...

jazne zvezde na nebu. Narodi so se klali, toda v veliki tragediji plemen je doživelo človeštvo prvo fazo svojega preporoda. In prvi plod, ki raste iz te razorane, neurejene, še vedno dezorganizirane družbe, je generacija, ki se je vrnila domov. Predvsem mladina. Zato je treba enkrat na dan s pravo besedo: mi nočemo več, da bo brizgalo po nas tisto blato, v katerem so zadovoljno in vdano živeli naši očetje. Nam se noče kulturne polizanosti, nam se hoče resnične kulture. In kam naj gremo danes, ko je naše življe zaprto in tesno, iskat resnične kulture? Pač v gledališče. In v tem nimamo — hvala previdnosti in naključju! — šarlatana, pač pa umetnika!

Milan Skrbnišek ima za Trst predvsem zaslug kot vzgojitelj igralskega naraščala, reformator odra in — kar je glavno! — obrazovalec okusa, naše javnosti. Na trhli oder konvencionalne zabave je postavil nov ansambel in nov repertoar. S tem je dobilo naše kulturno življenje novo podlago. Skrbnišku smo hvaležni za to. On računa s realnimi faktori in se ne vsteje nikdar. Sam resen in globok umetnik, udarja tržaškemu življu temelje resne, prave kulture. In to je neovrgljiv dokaz, da ve, čemu nam je potreben njegov poklic!

Predsedki ostanejo pač le predsedki, a resnica gre dalje svojo pot. Zato naj ostane naše občinstvo prepričano, da je uprizoritev »Lepo Vido« prav tako kulturni

15, III, 2043/III, 00110 1 0010 4. 5 4 10

ZAHVALA.

Za vse premnoge izkaze sočutja o priliki prebridke izgube naše nenadomestljive soproge ozir. mamice

Katarine Košir

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so na katerikoli način izkazali čast ali spremili nepozabno k večnemu počitku. — Bog bodi vsem obilen plačnik!

TRST, 8. aprila 1919.

Zahvalna družina KOŠIR.

Zlatarnica G. PINO

v Trstu se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zlatarnica G. Zecovitz & Figlio)
Velika izbira srebrnih in zlatih, ur uhanov, verižic itd.

PFAFF

Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški vzorci.
Seidel & Neumann in „Singer“ Gast & Gasser.
Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popraviljanje
Tvrdba ustanovljena l. 1878
FRANCESCO BEDNAR
Trst, ulica Campanile 19.

BOHINEC & COMP.

Trst, ul. Ponte rosso 8, vogal ul. Nuova 13

opozarja svoje cenjene odjemalce na bogato zalogo pristnega

angleškega volnenega blaga za moške obleke.

Cene jako ugodne.

S potrfini srcem naznanjamo sorodnikom in znancom, da je naš ljubljani soprog, oziroma oče

Ivan Ribarič

policijski stražnik

v 34 letu svojega življenja dne 28. marca t. l. v Celju, v Gospodu preminul.

Pokopan je v Celju.

Priporočamo ga v blag spomin.

Leopoldina Ribarič, soproga.

Leopolda, Amelja, Ivan, otroci. — Bratje in sestre.

Važno radi valutne izmene!**Preglednice**

za hitro in točno preračunitev kron v lire in lir v krone, po 40-odstotni izenačbi

za znesek od 1 vinarja do 10.000 kron in od 1 stolinke do 10.000 lir, uporabne in potrebne za trgovce, obrtnike, urade, denarne zavode, domače gospodinjstvo itd. itd.

Cena: 30 lirnih stolink.

Knjigarna J. ŠTOKA, ul. Molin piccolo 19.

Zobotehniški atelje

Arturo Coen in Vittorio Tramarini

zobotehnik

Trst, ulica S. Giovanni štev. 14, I. nadstr.
Ordinirata od 9—1 in 3—6 pop.

Avugust Štular je odprl zopet svoje

odlikovano krojačnico v ulici San Francesco 34, III.

Priporoča se slavnemu občinstvu za nova dela in popravila.

Novo pogrebno podjetje — Trst

Corso 47 (pri Trgu Piazza della Legna) Tel. 1402
Preskrbuje vsakovrstne pogrebe, prevoz mrličev na vse kraje države. Zaloga in razprodaja mrtvaških predmetov, krst iz kovine in vsakovrstnega lesa v raznih oblikah, vencev, sveč itd. po zmernih cenah. Skladišča v lastnih prostorih via della Tesa 31. — Brzjavljeno Novo pogrebno podjetje — Trst.

Zobozdravnik Dr. Mraček

Trst — Corso 24 — I. n. — Trst.

Ordinira od 9—12 dop. in od 3—6 pop.

Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje.

Partijo prekajenih slanik

z zlatimi luskinami

in

redilne ribe

prodaja po nizkih cenah turška

G. fu DOM. GUARRINI v Trstu

Ul. N. Machiavelli 22. Pri trgu Ponterosso.

Umetni zobje z in brez čeljusti, zlate — krone in obročki —

VILJEM TUSCHER, konc. zobotehnik

Trst, ul. 30. oktobra (ex Caserma) št. 13, II.

— Ordinira od 9 predpoldne do 6 zvečer. —

Prodaja se po najnižjih cenah:

Vino belo in črno, žganje, rum, konjak, špirit in janež.

APOLLONIO, Trst, ulica Amalia št. 10

Tropinovec, konjak, rum, pelinkovec, Vermouth Cinziano, marsala, Florio, hruškovec in razni likerji se dobijo po **znižanih cenah** pri tvrdki

Jakob Perhanc, Trst, ul. delle Acque 6.

Zobozdravnik DR. O. MORPURGO

v Trstu, ul. Gioachino Rossini 12 vogal ul. delle Poste
Izdiranje zobov brez bolečin. Plombiranje
Umetni zobje. Umetni zobje.

Zlato, srebro in dragule

kupuje po najvišjih cenah dobroznana urarna in zlatarna **A. Povh**, v Trstu, Barriera vecchia 3

JADRANSKA BANKA

— TRST —

Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolo 9,
Podružnice: Dunaj, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Sibenik, Zadar.
Ekspozitura: Kranj.

Obavlja vse v bančno stroko spada dajoče posle.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun

in v lirah in kronah po najkulantnejših pogojih.

— Uradne ure blagajne od 9 do 13. —

Umetni zobje. :: Umetni zobje.

**Zobotehniški
:: ambulatorij ::**

Opčine 378, I.

v hiši lekarne.

Odprto od 9—1 in od 2—5 popoldne.

Umetni zobje. :: Umetni zobje.

Papirnica A. FLORIANELLO & C. - Milan.

Čast nam je javiti našim cenjenim odjemalcem in vsem trgovcem s papirjem, da smo odprli svoj urad in zalogo za Julijsko Benečijo v Trstu, ul. Cecilia de R. štev. 14.

Naš zastopnik je gospod **ITALO A. MADRIZ.**